

ภาษาบาลีและสันสกฤตนั้น มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก หากแต่มีความแตกต่างกันดังนี้

- แตกต่างกันด้วยเสียงสระ สระ ไอ์ เอา ฤ นั้นภาษาสันสกฤตนิยมใช้มาก แต่ไม่มีในภาษาบาลี

- แตกต่างกันด้วยเสียงพยัญชนะ

+ พยัญชนะสันสกฤตมี ศ ช ซึ่งบาลีไม่มี

+ ภาษาสันสกฤตไม่นิยมใช้ ห แต่มีใช้ในภาษาบาลี

+ ภาษาสันสกฤตไม่คำที่ใช้กัณฑ์ ภาษาบาลีไม่มี

- แตกต่างกันด้วยเสียงควบกล้ำ ภาษาสันสกฤตมีเสียงควบกล้ำมาก แต่ภาษาบาลีไม่นิยม

คำควบกล้ำในภาษาบาลีมีน้อยคำ แต่บางครั้งจะแทรกเสียงสระให้เกิดพยางค์ใหม่

- แตกต่างกันด้วยตัวสะกดตัวตาม ในภาษาบาลีคำที่เป็นเสียงชนิด เป็นนิยมเป็นเสียงสะกด

แต่ภาษาสันสกฤตจะใช้พยัญชนะชนิดเป็นตัวสะกด

สรุปเพิ่มเติม

- คำที่ใช้ ไอ เอา อู ฤ ฦ ไม่ใช่ภาษาบาลี

- คำที่ประสมด้วย ศ ษ จะไม่ใช่ภาษาบาลี

- คำที่มี ห จะเป็นคำภาษาบาลี

- คำที่มีคำควบกล้ำมักเป็นภาษาสันสกฤตเพราะภาษาบาลีไม่นิยม

- ในภาษาบาลีตัวสะกดจะต้องมีตัวตาม และตัวสะกดตัวตามจะต้องเป็นพยัญชนะวรรคเดียวกัน

(มีฐานเสียงที่เกิดร่วมกัน)

ที่มา หนังสือหลักภาษา ไวยากรณ์ไทย

การสังเกตคำที่มาจากภาษาสันสกฤต

- คำไทยที่มาจากภาษาสันสกฤตจะไม่มีหลักการสะกดที่แน่นอน เช่น อคินี มัตสยา อาชญา

- คำไทยที่มาจากภาษาสันสกฤต นิยมใช้ ท ฒ เมื่อคำที่มาจากภาษาบาลีใช้ พ

เช่น ครูท วิฑาร

- คำที่มาจากภาษาสันสกฤตใช้ ศ ษ เมื่อคำภาษาบาลีใช้ ส เช่น ศาลา ฤษี ยกเว้นคำไทยแท้ที่ใช้ ศ ษ

ศอก คีก เคิก ศก กระดาษ ดาษ ผิดาษ ฝรั่งเศส

- คำไทยที่มาจากภาษาสันสกฤตมักใช้ ฤ ฤา ฤ ฤา ไอ เอา

- คำไทยที่มาจากภาษาสันสกฤต มักแผลง ร เป็น รร เช่น ธรรม เป็น ธรรม ยกเว้น คำไทยแผลง ได้แก่

กระ เป็น กรร ประ เป็น บรร กระ เป็น ครร

- คำไทยที่มาจากภาษาสันสกฤตมักมีคำควบกล้ำ

- ไทยที่มาจากสันสกฤตหากใช้ ส จะใช้กับพยัญชนะวรรค ตะ เช่น พัสตุ ภัสตา

- คำไทยที่มาจากภาษาสันสกฤตมักใช้ ณ ตามหลัง ร เช่น นารายณ์ พรหมณ์ ประณม

- คำไทยที่มาจากภาษาสันสกฤต มักจะแผลง ไอ เป็น แอ เช่น ไวทย - แพทย์ ไสน - แสนยา ไวศย - แพศยา

- ทำไทยที่มาจากสันสกฤตมักแผลง เกรห เป็น เคราะห์ เช่น สงเคราะห์ อนุเคราะห์